

Alexandru Ioan Despina

Închisoarea

Acum trei săptămâni a murit nevasta bătrânului ce locuiește lângă mine. N-am cunoscut-o prea bine, tot ce știu despre ea e că nu se ține, sau ținea, prea bine pe picioare, iar de lift îi era o teamă îngrozitoare. Nu îndrăznea să coboare singură, iar când soțul nu-i era acasă mai trecea pe la mine ca să mă roage să merg cu ea cele șapte etaje. Dar de cele mai multe ori eram plecat prin oraș cu diverse treburi și mă gândesc cu-ngrijorare la dățile în care ciocănea iar ușa nu i se deschidea. S-o fi gândit poate că nu mai doresc să-i răspund, că m-am săturat să-i tot plimb cu liftul trupul bolnav și inutil, că mi-e de ajuns. Aș fi vrut să-i spun că nu-i așa, că nu-i vina noastră că îmbătrânim, dar am tot amânat și iată că acum e prea târziu. Cred că de la un moment dat i-a fost rușine să mai apeleze la mine, căci începuse să stea închisă cu săptămânile-n casă. Nu știu cum și-a dat duhul, nu cunosc amănunte, deși lumea se adună și-ndrugă verzi și uscate. Ba că n-a mai suportat acest mod de viață și și-a luat zilele, ba că ar fi fost vorba de un accident, unii se-ncumetă chiar și să spună c-ar fi fost omorâtă de propriul ei soț. Sincer nu știu cărei variante să-i dau crezare, dar cred că cel mai bine este să-i ocolesc pe vecinii ce-ncearcă să-mi vorbească, sau să clatin din cap prefăcându-mă că nu pricep. E un mic teatru pe care-l joc doar pentru a le da de înțeles că nu mă interesează. Deși nu-i deloc așa. Aș vrea să aflu, să știu, să cunosc! Dar nu simple vorbe aruncate la-ntâmplare doar pentru a face conversație, ci lucruri cât mai clare, lucruri asupra cărora să nu existe nici măcar vagi urme de-ndoială. Nu-mi place să-mi imaginez ce-a fost, să rescru în mintea mea realitatea altora. Aș putea să trec pe la moșneag ca să-l întreb, dar e totuși prea devreme și-n plus nici nu cred că se cade să vorbești despre astfel de necazuri.

A înmormântat-o într-o miercuri cu banii chivernisiți o viață întreagă. N-a poftit pe nimeni, cel puțin așa am auzit, de parcă și moartea tot un gest intim le-ar fi fost. Adevărul este că nici n-ar fi avut pe cine să cheme, copii n-aveau, iar în afară de binețea ce-o dădeau zâmbitori pe scări, nimeni nu putea spune că-i cunoaște. Numele înscris pe avizierul de la intrarea în bloc era singurul lucru ce le împiedica reducerea existenței la consistența unor fantome gârbovite de veacuri. Erau oameni liniștiți și nimeni nu i-a auzit vreodată certându-se. Din apartamentul lor doar sunetul televizorului ce trăncănea tot timpul se făcea auzit. Știri, știri și nimic altceva. De parcă la vârsta lor ar mai fi existat pe lumea asta vreun lucru care să-i privească. El pleca uneori vreme îndelungată pentru a face tot felul de mici afaceri, doar, doar de s-or ajunge cu

banii de la o lună la alta. Și-n tot acest timp, în care rămânea închisă-n casă, bătrâna croșeta.

Am fost deunăzi la piață și am încropit două feluri de mâncare. De când m-a părăsit soția am întotdeauna impresia că gătesc prea mult. Mă bate gândul să trec pe la el, să-i mai duc câte ceva, să-i spun o vorbă bună, cred că l-ar ajuta. După o viață de om pe care ți-ai trăit-o alături de cineva, să te regăsești singur nu-i tocmai un lucru ușor. Nici nu vreau să-mi închipui ce simte în aceste clipe.

Pun câteva bucate pe un platou și mă duc. Ciocăn la ușă și aștept încordat câteva momente până ce-l aud târșâindu-și papucii. Mă arăt surprins că-i acasă, deși poate nu pentru că-i acasă, ci pentru că-și face simțită prezența. Pe palier e frig, vântul șuieră în rafale. Miroase deja a iarnă, iar ninsoarea nu e nici ea prea departe. Așteaptă sus în cer, așteaptă. Ușa se deschide, iar în prag îmi apare un moș adus de spate ce-ngână ceva, apoi dispare. Fusesse tot timpul atât de ramolit, ori plecarea soției l-a năruit dintr-o dată? Iaubânguielile sale și ușa lăsată crăpată drept o invitație de-al urma. E pentru prima oară când intru în locuința lor. Înăuntru e cald, frumos, totul e orânduit cu migală. Doar câteva cărți și hărți par să se fi fost mutate din locul lor în ultima vreme, înscriind o istorie tăcută în stratul gros de praf pe care fiecare mișcare de-a lor, de-a celor doi, l-a mai completat puțin. Însă toată această ordine îmi lasă un sentiment neplăcut, de lucru fals, precum podoabele sau manuscrisele special tratate cu fel de fel de substanțe pentru a da impresia de vechi. Miroase a timp, a copilărie, a ceva ce încearcă zadarnic să-mi amintească de un lucru, un gând, sau o stare oarecare pierdută prin mine. Bătrânelul s-a așezat de cealaltă parte a mesei și c-o mișcare a capului mă invită să iau loc pe scaunul pe care de câteva săptămâni praful a început să se aștearnă precum niște fulgi de zăpadă ce nici nu se topesc și nici nu dispar. Se ascund doar, reîntrupând tăblițe pe care sufletele noastre așteaptă trecerea timpul pentru a scrijeli hieroglife de nedescifrat. Pun platoul pe masă și iau loc. Între noi este o vază cu trei flori (de ce trei?) veștejite. Trandafiri ofiliți, maronii la culoare, ce par atât de fragili încât și o pală de vânt ar putea să le prefacă pentru o clipă petalele-n zbor.

-Te așteptam, îmi spuse moșul pe o voce stinsă, impersonală, ce pare mai degrabă glasul întregii camere. Televizorul este închis, încrustat cu tot felul de vederi vechi, din locuri ce îmi par atât de ciudate. Cuplul acela drăguț din ele să fi fost tot ei? Acum câtă vreme? În ce viață? Ce face timpul... Îi privesc obrazul plin de cute și-n aceste făgașe săpate de griji și de lacrimi văd, ca-n șanturile discurilor de pick-up, o muzică nespusă. Cine va mai fi în stare s-o redea, cine-o va mai putea de acum asculta? Mă privește cu niște ochi blajini,

supuși, de animal domesticit. Doar degetele mâinii drepte i se zbat nervos pe macrameul murdar. Ce așteaptă de la mine? Un răspuns?

-Pe mine? Îi răspund febril, în timp ce mă trec, fără să știu de ce, toate frisoanele. Nu își dă seama ce vorbește pesemne. Moartea cuiva drag poate avea uneori și astfel de efecte.

-Pe tine. Trebuie să-i spun cuiva, nu mai pot trăi cu această vină. M-am gândit că ție, că tu ai să fii în stare să pricepi ceva, orice, să nu lași cuvintele să se scurgă mai departe.

-Ce să pricep? Nu înțeleg, ce doriți de la mine? V-am adus niște bucate, îmi închipui durerea prin care treceți și aș fi vrut să știți... mai sunt încă oameni.... oameni care....

-Ascultă-mă bine!

Parcă s-a tras dintr-o dată la față, chipul devenindu-i de ceară. Doar ochii ce-i lucesc ca două stele-ndepărtate și cuvintele ce se agață de tavan și-mi pătrund în timpane mai lasă-n trupul său impresia de viață. Rămân tăcut în așteptarea unei destăinui, a unei revărsări a durerii, însă în niciun caz nu mă așteptam s-aud ceea ce avea să-mi spună, pe un ton frânt, accentuând fiecare cuvânt:

-Tu, tu ai să mă omori pe mine.

Aș fi dorit să izbucnesc în râs; poate că dacă aș fi văzut până și cel mai mic tremur pe chipul său decrepit aș fi făcut-o. Însă era cât se poate de serios. O fi având febră, îmi zic, poate aiurează. În mod sigur nu-și dă seama ce spune. Mă tot gândeam cum a căzut asupra sa vestea decesului, închipuindu-mi că nimic din comportamentul său n-o să mă mire... Cum poate omul să ducă atât de multe nu știu... Cum poate să mai trăiască la o vârstă la care lumea îi este formată mai mult din morți decât din vii... Ce mai poate oare simți în clipa în care tot ce-a iubit l-a părăsit pentru totdeauna? De ce să te mai agăți pentru a putea continua? Pentru ce să mai continui chiar și o lună, o zi, o oră? Se uită insistent la trupul meu, mă cercetează. Ce are cu mine? Nu-nțeleg, nu-nțeleg pentru... Se apleacă spre mine, îmi aruncă o privire pătrunzătoare, apoi îmi face semn arătându-mi cuțitul din bucătărie.

-Ascultă doar ce am să-ți spun!

Însă nu mai iau seamă la cuvintele sale, mă restrag și răstorn fără să vreau vaza de pe masă. Petalele se împrăstie înroșindu-se la culoare, iar praful se ridică agale în valuri murdare. Sunt deja cu mâna pe clanță.

-Ai să te-ntorci aici și-ai să termini ce-ai început!

Nici nu-l mai privesc, bângui doar o scuză năroadă și dau să ies afară.

Am dormit prost, cu întreruperi, întorcându-mă tot timpul de pe-o parte pe alta. M-am dat jos cu greu din pat și m-am dus lângă fereastră ca să mă uit în calendar. Nu-mi explic de ce-am făcut-o, știam prea bine că-i duminică. Se-

mplinesc exact patru săptămâni de când bătrâna a murit. Moșul n-o s-o mai ducă nici el mult, presimt asta. Mă desprind din fața geamului translucid și intru în bucătărie ca să-mi fac o cafea. Încerc s-o beau liniștit, însă un gând nu-mi dă pace. Dacă s-a sinucis? Îmi lipesc urechea de perete, dar n-aud nimic. Dau pe gât restul lichidului din cană, inclusiv zațul, și o lipesc de perete. Tot nimic. Doar o mică pată cafenie, semirotundă, rămâne în urma gestului meu. Ies grăbit din casă și mă reped la intrarea apartamentului său. Ciocăn. De data asta parcă mai încet, mai cu teamă. Aștept câteva secunde și chiar în momentul în care dau să plec, ușa se deschide, iar din spatele ei îmi răspunde același chip impersonal ce am impresia că-i aparține mai mult vremii decât lui (care el?). Mi se pare oarecum ciudat, nu-i mai auzisem de astă dată târșăitul. Am trântit fără să vreau ușa-n urma mea, iar covorul s-a zvârcolit puțin și praful a tresărit din toropeala selenară. Cu toate că întreaga cameră este plină de cărți, bibelouri, tablouri, poze și vederi, îmi pare un loc dezolant, pustiu. Lipsește viața. S-a scurs pe sub prag, pe sub pervaz, în dăre invizibile.

-De când mi-a spus toate astea o nouă ființă a luat naștere în mine, spuse pe un ton grăbit, grav, șuierat, moșneag, apoi continuă alert fără pauze și fără să respire: o ființă ferecată sub paza necruțătoare a Lunii, un spirit mai bătrân decât însăși viața. Tind să cred că ea a ridicat mâna ce-a lovit, nu eu, deși realizez că-i doar o minciună în care aș dori să mă complac pentru a șterge de tot toată această amintire. Nu trebuia, nu trebuia să mi le spună, știa doar că vor vui în capul meu, larve avare de gânduri aride, gânduri aride avide de această stare colcăitoare ce-mi cuprinde membru după membru ca o boală. Dar o înțeleg, o înțeleg atât de bine în asemenea clipe când nu mai pot cere îndurare, ci doar moarte pentru scârnavă ființă ce-și strânge inele trupului împrejurul meu și mă sufocă. O dată cu ea voi pieri și eu, mă voi prefăce-n țărână, în carne descompusă și scabroasă din care florile, copacii și viermii se vor hrăni, devenind o dată-n plus viață. Nu trebuie însă s-o las să trăiască; de când a-nceput să pună stăpânire pe darul vorbirii și-a-nceput să cuvânteze, să se-avânte tot mai des printre oameni împrăștiindu-și gândurile murdare, perfide larve dornice de metamorfozare. Nu trebuie, nu trebuie, înțelegi? Chiar dacă-i numai o amânare!

Se însuflețise ca un zănatec și gesticula ca un besemtic pe care nu știam cum să-l mai potolesc.

-Înțelegi, nu?

-Nu, îi mărturisesc, iar la primirea răspunsului fața i se poci într-un mod indescritibil.

-Vei înțelege când îți voi spune, negreșit o vei face.

Și atunci începu să-mi vorbească pe o voce șoptită, demonică, pe care eu n-o puteam pricepe, însă sângele, sângele meu o făcea. Îmi clocotea în vene, îmi umplea ochii de roșii imagini ce prefăceau cărțile în coperti cârmâzii

secătuite de vreme, florile în șerpi pregătiți să se repeadă-n mine, candelabru într-un macabru instrument de veșnice cazne. Chiuveta din bucătărie pe care n-o vedeam, dar o auzeam, picura și ea o stacojie apă scuipată de cuvintele ce zburau ca niște lilioci și se întorceau doar pentru a-mi pișca pielea într-o durere ardentă și mistuitoare. Trezea ceva în mine, ceva în așteptarea căruia trăisem, mă hrănisem, gândisem și visasem, ceva ce-și întindea inelele trupului dincolo de toată viața mea. Șerpii sâsâitori pășiră târșâind prin aerul împietrit spre mine, iar petale liliachi se desprinseră din capetele lor și căzură domolit pe podea. Bătrânul rânji satisfăcut, geamurile se contorsionară în grimase urâte, înnegriindu-se pe la margine, tencuiala se scoroji dintr-o dată și se dezlipi în pergamente fine și-n sunetul a mii de miriapode mășăluind pe frunze uscate. Sângele-mi fierbea, striga, urla, chema. Se trezea ca după un somn ce se lungise de-a lungul șirului de oameni ce-mi erau părinți, bunici, străbuni, mai departe de vreme, de oameni, de vrere, în spatele larvarelor târătoare, în recele nămol al malurilor spălate de afluxuri selenare, sălcii, piezișe, grăbite, până la mine, mesaje încifrate în simboluri spiralate, înstrăinate brațe galactice trimise departe. Vorbe adresate nu mie, ci limfei, în crisalide cristaline de gheață, în interstiții sinistre, străvezie-n așteptare, stacojie-n împlinire, sub cratere funeste, lunare. Din mine, prin mine, scoase un țipăt ascuțit ce se frânse de pereții camerei, sparse geamul în sute de imagini incolore, mă izbi în tâmple, cuibărindu-mi-se-n minte.

Bătrânul ședea întins pe podea cu țeasta crăpată. Fire roșiatice se lungiseră de-a lungul parchetului spre mine, de parcă ar fi încercat să mă prindă de tălpile goale. Unde-mi erau papucii? Doar n-am venit astfel! Și vaza asta ce-mi caută în mână? Nici nu vreau să mă gândesc, nici nu doresc să-mi imaginez. Eu!? Să simt, să fac, să caut, să ascund. Să strig, să mă mișc. Eu!? Să spun, ce să spun? Eu!? Oh, Doamne, eu!

M-am deșteptat cu mâinile înlănțuite în niște cătușe reci (de ce nu s-or fi încălzit oare?). Polițiștii vorbeau între ei și îmi mai aruncau din când în când priviri indolente. Prezența lor mă rușina, mă condamna. Ce-am făcut? De ce-am făcut? Răspunde-mi, zi-mi ceva, orice! De ce taci, de ce? Nu, nu doresc să dau nicio declarație. Da, sunt vinovat, recunosc. Știu. Nu, nu știu. Credeți-mă că și eu aș vrea să știu. Nu, nu-mi pare în niciun fel. Din ce aș fi vrut ce a rămas. La revedere.

Celula e umedă și rece, mult prea rece. Aș fi vrut să am cui să-i scriu, însă trebuie să reunosc că-s, ca de fiecare dată, singur. Aș fi dorit să fiu puternic pentru cineva, să mă pot lăuda că pot îndura, dar n-am pe nimeni. Mi-au adus ieri un coleg de cameră. Curat, înalt, slab, palid. Nu prea ne vorbim, însă în curând o să vină vremea... oricât încerc nu pot să mă prefac că totul e bine, că nu-i nimic cu mine. Crește ceva, simt asta, îmi împuie gândurile, îmi

împute simțurile, dorește să-mi ia locul. Vreau să par calm, zâmbesc, fac câțiva pași măsurați, mărunți, mă așez pe pat. Înăuntru însă ard, zbier, mă reped de pereții propriei închisori, mă spânzur de gratiile înguste ferestre, smulg barele ca pe niște cuvinte ce mă îngroapă, sap șanțuri imagine care către iluzia pierdută a libertății mele, pierdută aiurea printre zilele anoste, anodine senzații amorfe înscrisurate pe-o piatră aruncată la-ntâmplare în ape murdare. Pradă nejertfită sub tulburările tale selenare, în durerile crâncene ale unei nașteri milenare, demon ce-și așteaptă calm la marginea drumului întruparea. Inelele înlanțuite ale trupului, în mintea mea platoșă înfiorătoare, șerpuitul sângelui în pulsații efemere. Erupția tegumentului în viermuitoare emanații pestinențiale. N-ai să izbândești să duci mai departe nimic! Totul se-ncheie aici, precum lanțurile acestea ce pornesc dintr-un perete și se termină-n altul. Durerea, precum vaetul din urmă al unui animal ce moare, îmi înfierează mintea, reușește să mă doboare, îngenunchiez înaintea sa spășit. Nu mai vreau! Continui să văd, să simt... Încerc să-mi smulg părul, să-mi zdrobesc țeasta de dalele soioase, să m-arunc la pământ, însă trupul îmi rămâne în picioare, stăpân pe sine (pe care sine?), fără să trădeze prin ceva suferința mea strașnică. Pleacă-te, urlu la el, pleacă-te, îți spun! Dar n-o face. Plâng de disperare.

O ființă increată, lugubră, întunecată, a pus stăpânire pe mine (pe care mine?). Nu știu cum să spun, să strig, să scap din această închisoare. Gândul e prizonierul propriului meu trup. Nu mai pot! Mă retrag umil într-un cotlon al sufletului și împăcarea alene se așterne, iar inima mi se potolește precum praful ce sclipește candid și cade agale pe lespedea rece, întrupând însemne murdare. Celălat mă privește.

-Știi, îi spune calm trupul meu, cineva, eu, cel ce-am stat în așteptare, tu ai să mă omori.

Tâmpitul zâmbește. Însă nu-i nimic. În câteva clipe o să priceapă, iar eu am să mă descățușez de acest corp pe jumătate putrezit, mai puternic, tot mai puternic și mai aproape de fiecare dată. În curând, știu asta, prin cuvinte, prin fiere și ochi, prin corpuri pieritoare. În curând, pentru nestare. Voi evada de sub recile-ți închisori lunare, neîndurător temnicer captiv în tăceri milenare, aspru judecător al vinilor tale. Totul sub privirea ta oblăduitoare, până ce-am să mă lepăd de simțurile pământii ce-ncearcă să mă-ngroape și-am să cuprind în brațe îndepărtate orizonturi galactice, iar zalele tale selenare ce m-au încolosit atâta timp or să-mi cadă frânte la picioare.